

БИР МУҒАМ ДИНЛАЈИРӘМ

Бир муғам ки, ана ләләсә гәдәр ширин вә гәлбөшәҗандыр.

Бә'ән саатларла өз-өзүмә дүшүнүрәм. Бу сәсләрдәки гүдәрт нәдир ахы?! Бәлкә бир халтғын гәһрәманлығла долу тарихи вәрағәтәһәр онда? Јохса минбир әтир гоһуҗан ал чичәкләрин гоһнудә итән бир буз булағын тәрәнәсидән. Кој колун комкој суларынын аһәнкәдәр титрәшишндән Јараныр бу сәдалар?! Бәлкә дә ешитдикләрин аруу долу бир гәлбин әкс-сәдәсы, севдәсы көңүлләрин истәјидир? О халлар, о чаларлар, о кәзишмәләр нә гәдәр дорин, нә гәдәр бәһәрсиз, нә гәдәр мә'налы вә көзәлдир.

...О, лап кичик јашларындан тара бағланыб, Балача Рамиз әмисә һәбиб кишинин дивардан асылмыш тарына һејранлығла бахар, фүрәст тапандә көргәз бармағларыны онун симиләриә тохундулар, чоқдан бәри сусан тары дынғылдардыр. Бир дәфә исә атысы тары онун алиндән алыб, өз Јериндән асарәг тәссүфлә деди:

— Оғум, әминин тарына тохума, дәнәтә көлмиш муһарибә онун сағ биләнин шикәст етмәсәјди, ниди севимли тарыны булбул кими охурадур.

Лакин әмисә Рамизни көплүнү сәндирмады, өз тарыны она бағышлајыб:

**КӨНЧ
ИҶАҢЫЛА-
РЫМЫЗ**

— Оңу сәнә бир шәртлә вәрирәм ки, мәним урајымчә, көзәлд чалмағы бачарасан, — деди.

Арадан күнләр, ајлар өтдү. Рамизни илк динләјичиләри Ағдам орта ихтисас мусиги мәктабиндәки шакирд јолдашлары, мүәллимләри, бир дә атасы илә әмисә өлдү. Онлар Рамизни чалғысында, бармағларынын пәрдәләр үстә чәсәртлә кәзишмәсидән разы гәлдығларыны кизләтмәдиләр. Рамиз исә бундан даһа дә фәрәһләнди, мусиги мәктабинин 1964-чү илдә әла гижәтләрлә битириб, Узејир һачыбајов адына Азәрбајҗан Довләт Консерваториясына гәбул олуңду.

Р. Гулијевин әсид тарзән кими јетишмәсидә бу сәһәт оцағынын ролу олдуғча бөјүкдүр. О, бурада Сәид Рүстәмөвдән, Сүләјман Әләскәрөвдән, Адил Көрајдан вә диқәр тәһнимыш мусигичиләрдән дәрә алыр, тарын сирләрини инчәликләриә гәдәр ојраныр, өз усталығыны күндән-күнә артырырды. Һәлә тәләбә икан Рамиз зәнкин муғамларымызы, Азәрбајҗан халг мусигисини, Совет, һәм дә Гәрби Аврөпа бәстәкарларынын әсәрләрини сәнә-сәнә, чошгун бир һавәслә чаларды.

Мусиги илә кечән илләр кәч тарзәнни омур китабына јени-јени парлаг сәһифәләр јазырды. Тәһсилдини фәрғлаңыб диплому илә баша вүрән Рамиз консерваторияда сахланьырын вә халг мусигисин кафедрасында ихтисас мүәллими кими фаулијәтә башлајыр. Ниди о, бир заман дәрә алдығы мүәллим-

ләрлә чијин-чијинә чалышыр. Рамиз мүәллимликлә Јанашыб, М. Магомәјев адына Азәрбајҗан Довләт Филармониясында чыхыш едир, көрмәли сәнәткарларыни, устәд тәрзәнләр — һачы Мәммәдову, Ваһрам Мансурову, Әһсән Дадашову чалғысындаңа фәјдаланыр. Бәлкә елә буна корәдир ки, Рамизни чалғысында һачы Мәммәдову јүксәк ифачылыг техникасы илә Әһсән Дадашовуң бармағларынын ширинлији үзүви сүрәтдә бирләшәр.

Р. Гулијевин мизрабларынын сәси илди тез-тез радио далгаларындан кәлир, мави экрандан ешидилыр. Оңун тары республикамызың сәрһадләриндән чох-чох узағларла бәлә конулар и фәһи едир, тамашачылар миллил мусигимизини интонасияја зәнкинлидир, ширин авазына һејран гәлирләр.

1974-чү ил Рамизни һәјатында даһа әләмәтдәр олмушдур. О, билдир ијүн ајында Загәрағизја мусигичиләринин Јереванда кечирилмиш фестивалында биринчи Јери түтмүш, октябрда исә она Москванын «Россија» консерт салонунда естрада артистләринин Умумиттиғар фестивалында чыхыш етмәк шәрәфи нәсиб олмушдур.

Умумиттиғар мүсабигәсидә Рамиз 9 әсәр сәсләндирмишдир. Бунларын арасында Монтиңин «Чардаш», Ч. Чанакировун «Ана», А. Көрајын «Гәлҗагы» рәгси вә «Маһур» муғамы хусуслә мүвәфәғәҗләнди олмушдур. Бүдүр, мүсабигәнни ики туру артың архада гәлмишдир. Соңунчу Тура республикамыздан Јаһныз Р. Гулијев

бурахылмышдыр... Лејла Ахундова бармагларыны фортепианонун ширмајы диллеріне тохундуыр. Рамизин тарындан ганадланан сөдалар «Россія» концерт салонуну хощ мусиги тараналәри илә бүрүдүр. Тар «Маһур» «охујур». Нәм де нечә! Ичә абәнқдарлыг, козәл ифачылыг залда отуранлары сөһрләјир.

Нәдәнсә о ахшам Рамиз Гулијев даһа һөвсәлә, даһа чошгундуғла вә сәрбәст чалырды. Онун бу күнү чалгысы һәинки мүсабигәнин әввалки ики турунда ону дилләксиз тамашачылары, һәтта мүсифләр һеј'әтини дә һејран тојмушду. Онун илһамлы фәрдилији, кәшишмә усталгы вә чалгычылыг мәдәнијјәти ифа етдији бүгүн әсәрләриндә өзүнү гоабрыг көстәрди. А. Маилјанын «Лирик фантазија»сыны, А. Кәрајын сүр'әтли «Ғәјтагы» рәгси, Монтинни «Чардаш»ыны, «Маһур» муғамы өзәс едир. «Россија» концерт салонуну курултулу алгышлар бүрүдүр...

Мүсабигә нараһатлыгы, мүсабигә һәјәчанлары артыг архада галмышдыр. Гулијев галибләр сырасына чыхмыш, мукафата ләјиг көрүлмүш вә «Халг чалгы әләтләриндә ифачылыг мувафәғијјәтинә көрә» Умумиттифаг мүсабигәсинин лауреаты олмушду. Бу унутулмаз чыхышы Рамизин гаршысында сәнәт үфүғләринә кеңиш јол ачмышдыр...

ИНЧӘСӘНӘТ ХАДИМЛӘРИ РАМИЗ БАГҒЫНДА

И. Чәјкин (V Умумиттифаг мүсабигәсиндә халг чалгы әләтләри үзрә мүсифләр һеј'әтини сәдри, РСФСР-ин халг артисти):

— Тарзән Рамиз Гулијев халг мусигиси ифачылыгында даһа парлаг вә күчлү истеҗада малик олдуғуну нүмајиш етдиридү. Онун ичә мусиги дүјүмү, доғма фольклору һәссаслығла дујмасы мүсабигә заманы

өзүнү хүсусилә көстәрди.

Б. Мансуров (республиканын әмәкдар артисти, тарзән):

— Рамиз сөзүн асил мәнасында маһир тарзәндир. Онун өз сәнәт јолу, мүасир талаблары чаваб верән чалгычылыг техникасы вардыр. Көч тарзәнин чалгысында образлы ифа тарән, мәләһәтли, әһәк, јумшаг темп, һәләлә техника илә ширинлик үзү сүрәтдә бирләшбдир.

Р. Миришли (бәстәкар):

Ифачылыг шәрәfli олдуғу гәдәр дә мәсулијјәтлидир, һәр бир ифачынын өз јолу вә нәфәси олмадыр. Рамиз тарда чаларкан өзүнә мәхсус чизкиләри нүмајиш етдиридир. О, тарын бүтүн имканларындан бачарығла истифадә етмәклә зәнкин сәс палитрасы јарадыр.

В. Левашов (РСФСР-ин халг артисти, бәстәкар):

— Мән Азәрбајҗанда әләркән һансы һиссләри кечирдимсә, бу күн Рамизин тарыны дилләдикчә дә ејни әһвал-руһијјәни дујурам. Хүсусилә «Маһур» муғамыны чаланда. Санки бир аныға о күнөшли дијара јенидән гајдыдырам. Тарын гүдрәти өзкә илиши. Күман ки, көч ифачы ону һәр јердә севдирәчәк...

С. Әләскәрәв (У. һачыбајов адына Азәрбајҗан Довләт Консерваторијасы халг мусигиси кафедрасынын мүдир, республиканын халг артисти, бәстәкар):

— Көч тарзән Рамиз Гулијевин Умумиттифаг мүсабигәсинин лауреаты олмасы

һәинки тәқчә бизи — консерваторијанын талаб вә муаллим һеј'әтини, еләчә дә республикамизин бүтүн мусиги ичтимајјатини һәдсиз севиндирди. Бу, тарын гәләбәси, тарын тәнтәнсидир. Азәрбајҗан милли чалгы әләтнин бөјүк имканларыны тәсдиг едән јени, уғурлу бир адымдыр. Ләкин бу нә тарын сон һөддидир, нә дә Рамиз ифачылыгынын...

РАМИЗЛӘ КИЧИ МҮСАБИВӘ

— Рамиз, гәләбә севинчнин илк дәфә кимә чатдырмы етәрдин?

— Һәмјә, һәмјә... Бүтүн муәллимләримә, вәлидејилләримә, доғма Азәрбајҗанә...

— Рамиз, Һабил каманы вә Әдаләт сазы илә верилан соло концертлар тамашачылар тәрәфиндән һәмишә сонус рәғбәтлә гаршыланыр. Бу бәрәдә бәс сиз тарчаланлар нә фикирдәсиниз?

— Шәрг мусиги әләтләринин шаһы тардыр. Каман да, саз да мусиги мәчлисләриндә, ел шәһириклериндә һеч шүбһәсиз, созу тардан алырлар. Тар өз созуңу вахты илә дејиб, дејир, дејәчәк дә! Гәлди сон концертлар бәрәдә. Бу һарда сон созу филармонијанын рәһбәрлији демәлидир.

...Әсләрәдән бәри чилалана-чилалана кәлиб бизә чатан е'чәзкар муғамларымызы Рамиз сонусу һөвсәлә, шөһгәл, бөјүк мәнәббәтлә ифа едир.

Рамиздәки ишкүзарлыг вә өзүнә гаршы тәләбкарлыг бизи инаидырар ки, онун тары һәлә сон сөзүңү демәјиб, симләрин чәғрышы, симләрин ирди дүңҗасы Рамизи һәмишә сәнәт зирвәләринә сәсләјир...

Умумиттифаг мүсабигәсинин Галибтарынын көлән ил даһа мәс'ул бир имтаһан — бејналхалг мүсабигә козләјир. Онларын арасында Рамиз Гулијев дә вардыр. Бу чәтин сынағдан шәрәфлә чыхмасы үчүн Рамизә уғурлар диләјирик.

Г. ИЛҒАР.